दैनिकं ई-संस्कृतवार्तापत्रम्
हिमसंस्कृतवार्ताः
हिमाचलप्रदेशस्य संस्कृतशिक्षकाणां नूतनः प्रकल्पः
himsanskritvartah
e-Sanskritnewspaper
नवा प्रेरणा नवोत्साहः
■ पृष्ठ-3 ■ वर्ष-3 ■ अङ्क-231
1
14.06.2024 शुक्रवासरः वि.सं. २०८० ज्येष्ठशुक्लाष्टमी आषाढः 1 प्रविष्टांशः
Website- www.himsanskritam.com Email-himsanskrit@gmail.com

भारतेन इदानी एकविंशतिः सहस्ररूप्यकाधिक-रक्षोपकरणानां निर्यातो विहितः- राजनाथसिंहः

हिमसंस्कृतवार्ताः - नवदेहली।
सर्वकारेण आगामि-पञ्चवर्षेषु देशस्य रक्षा निर्यातं समेध्य पञ्चाशत्-सहस्रकोटिरूप्यकाणां लक्ष्यं स्थापितम्। मन्त्रालयस्य पदभार ग्रहणानन्तरं रक्षा मन्त्रिणा राजनाथ सिंहेनोक्तं यत् भारतेन इदानी यावत् एकविंशतिः सहस्र-रूप्यकाधिक- रक्षोपकरणानां निर्यातो विहितः। तेनेदमपि कथितं यत् सर्वकारः एकं दृढम् आत्मनिर्भर च भारतं विकसितुम् इच्छति। सहैव देशस्य रक्षा सुरक्षाबलानां कल्याणं च सर्वकारस्य प्राथमिकता वर्तते ।

त्रयोविंशतिः दिनाङ्के भविष्यति NEET-UG परीक्षायां संलग्नानां सर्वेषां त्रिषष्ठयाधिक-पञ्चशतोत्तर-एकसहस्राभ्यर्थीनां पुनः परीक्षणम्

हिमसंस्कृतवार्ताः - नवदेहली।
NEET-UG परीक्षायां संलग्नानां सर्वेषां त्रिषष्ठयाधिक पञ्चशतोत्तर-एकसहस्राभ्यर्थीनां पुनः परीक्षणम् अस्य मासस्य त्रयोविंशतिः दिनाङ्के भविष्यति। ये परीक्षायां अनुग्रहः अथवा प्रतिपूरक अङ्कानि प्राप्ताः। अद्य प्रसारिते अधिसूचनाया राष्ट्रियपरीक्षणअभिकरणस्य कथनमस्ति यत् सः शीघ्रमेव सार्वजनिकसूचना प्रसारयिष्यति तथा च एतेषां अभ्यर्थीनां कृते ईमेलमाध्यमेनापि सम्पर्क करिष्यत्ति यत् ते आधिकारिकसञ्ज्ञारं प्राप्नुवन्ति इति सुनिश्चितं करिष्यति। एनटीए इत्यनेन उक्तं यत्, एनटीए-उच्चसमितेः प्रतिवेदने सर्वोच्चन्यायालयस्य आदेशानुसारं पुनः परीक्षणस्य निर्णयः कृतः अस्ति, सर्वेषां त्रिषष्ठयाधिक- पञ्चशतोत्तर-एकसहस्राभ्यर्थीनां कृते प्रदत्ताः अनुग्रहः अथवा प्रतिपूरक अङ्काानि प्रत्यावर्तितानि सन्ति। इदानीं केन्द्रीयशिक्षामन्त्री धर्मेन्द्रप्रधानेन NEET-UG परीक्षाप्रश्नपत्राणां कथितस्य पूर्वप्रसारस्य खण्डनं कृतम्।

नीट् परीक्षायां भ्रष्टाचारः नास्ति इति सः बोधितवान्। अद्य नवदिल्ल्यां वार्ताहरान सम्बोधयन् प्रधानमहोदयः NEET विषये सर्वोच्चन्यायालयस्य निर्णयस्य स्वागतं कृतवान्। नीट् परीक्षायां कथितानां विसंगतानां विषये प्रधानमहोदयः अवदत् यत् परीक्षायां समस्यां जनयितुं उत्तरदायीजनानाम् उपरि उचित कार्याचरणं भविष्यति। सः छात्रान् अभिभावकान् च आश्वासितवान् यत् केन्द्रं तेभ्यः न्यायं दातुं प्रतिबद्धम् अस्ति।

सुभाषितम्

अनादरो विलम्बश्च वै
मुख्यं निष्ठुरवचनम्।
पश्चतापश्च पञ्चापि
दानस्य दूषणानि च।।

भावार्थ- अपमान करके दान देना, विलंब से देना, मुख फेर के देना, कठोर वचन बोलना और देने के बाद पश्चाताप करना- ये पांच क्रियाएं दान को दूषित करती हैं।

प्रतीकसाठ्ये मुम्बई

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-अशुद्धिनां कृते सम्बद्धाः पत्रकाराः लेखकाश्च उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः
हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवां कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः- १७७१११

प्रधानमन्त्रिणा एक्सपटले ताडासनस्य दृश्याङ्कनं प्रसारितम्

हिमसंस्कृतवार्ताः - नवदेहली।
अस्य मासस्य एकविंशे दिने जगति योगदिवसाचरणं विधास्यते। अन्ताराष्ट्रिय-योगदिवसस्य दशम संस्करणस्य सज्जतादृष्ट्या प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी एक्स् इत्यत्र ताडासनस्य दृश्याङ्कनं प्रसारयत्। यत्र ताडासनस्य विधिः स्वास्थ्यलाभाः च विशदीकृतः। प्रधानमन्त्रिणा उक्तं यत् ताडासनः शरीराय अतीव उत्तमः अस्ति। एतत् आसनम् अस्मभ्यम् अधिकं बलं ददाति।

प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी जी सप्त देशानां शिखरसम्मेलने भागं ग्रहणाय इटलीदेशं प्रति प्रस्थितः

हिमसंस्कृतवार्ताः - नवदेहली।
प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी जी- सप्त देशानां शिखरसम्मेलने भागं ग्रहणाय इटलीदेशं प्रति प्रस्थितः । विदेश-सचिवः विनय- मोहन-क्वात्रा राजधान्यां नव-दिल्ल्यां वार्ताहरान् उक्तवान् यत् भारतं सम्पर्क-देशरूपेण शिखर सम्मेलने आमन्त्रितम्। तृतीयवारं पदग्रहणानन्तरं प्रधानमन्त्रिणः मोदिनः एषा प्रथमा विदेशयात्रा भविष्यति। श्री क्वात्रा उक्तवान् यत् सम्मेलने वैश्विकनेतृभिः सह भारताय अल्प-विकसित-देशानां च कृते महत्त्वपूर्ण-विषयेषु चर्चायाः महत्त्वपूर्णः अवसरः भविष्यति।

केन्द्रीययुवाक्रीडामन्त्री पेरिस ओलम्पिक-क्रीडा- सज्जतायाः समीक्षां कृतवान्

हिमसंस्कृतवार्ताः- नवदेहली।
केन्द्रीययुवाक्रीडामन्त्री डॉ. मनसुख मण्डविया अद्य दिल्लीनगरे भारतीय ओलम्पिक सङ्घस्य कार्यालयाधिकारिभिः सह उपवेशनं कृत्वा ऐषमः पेरिस् ओलम्पिक-क्रीडा-सज्जतायाः समीक्षां कृतवान्। अस्मिन् उपवेशने राज्यमन्त्री रक्षा खड्से इत्यनयां समेत्य मन्त्रालयस्य वरिष्ठाः अधिकारिणः अपि उपस्थिताः आसन्। उपवेशनस्य अनन्तरं वार्ताहरैः सह संवादन्ती भारतीय ओलम्पिक-सङ्घस्य अध्यक्षा पी.टी. उषा उक्तवती यत् सर्वाः सज्जाः कृताः। सर्वोच्चप्राथमिकतायां क्रीडकेभ्यः सर्वविधं सौविध्यं प्रदत्तम्। तया इदमपि उक्तं यत् भारतीय-ओलम्पिक सङ्घः अस्मिन् समये टोक्यो ओलम्पिक क्रीडापेक्षया अधिकानि पदकानि अपेक्षते।

कुवैत-अग्निदुर्घटनाः
विदेशराज्यमन्त्री कीर्तिवर्धनसिंहः कुवैतनगरस्य मनगाफक्षेत्रं प्राप्तवान्

हिमसंस्कृतवार्ताः - नवदेहली।
विदेशराज्यमन्त्री कीर्तिवर्धनसिंहः मनगाफक्षेत्रं प्राप्तवान् यत्र सः अग्निदुर्घटनयाम् आहतानां सहायतायाः निरीक्षणं करिष्यति। तस्य यात्रायाः उद्देश्यं दुर्घटनायां मृतकानां पार्थिवशरीराणि प्रत्यानयन-विषये स्थानीयाधिकारिभिः सह समन्वयं स्थापनं वर्तते। कुवैतं प्राप्य कीर्तिवर्धनसिंहः तत्क्षणमेव जाबिर-चिकित्सालयम् उपेत्य अग्निदुर्घटनायां प्रभावित-जनैः सह अमिलत्। चिकित्सालये उपचर्यमाणैः षट् व्रणित-जनैः सह संवादं निकाय कुवैत नगरे भारतीय दूतावासं सूचयत् यत् सर्वे व्रणिताः सुरक्षिताः सन्ति। अत्रान्तरे कुवैते दुरापादिताम् अग्निदुर्घटनां निध्याय केरले मन्त्रिमण्डलस्य विशेषोपवेशने राज्यसस्य प्रत्येकं पीडित परिवाराय पञ्चलक्ष-रूप्यकाणां प्रत्येकं व्रणिताय च एक-लक्ष-रूप्यकाणाम् अनुग्रह-राशि-प्रदानस्य निर्णयः स्वीकृतः। केरलस्य कतिपय- प्रवासि-व्यवसायिभिरपि अतिरिक्त राशि-प्रदानस्य निर्णयो विहितः।

भाजपायाः पेमाखण्डुः अनवरतं तृतीयवारं अरुणाचलप्रदेशस्य मुख्यमन्त्रीपदस्य शपथं गृहीतवान्

हिमसंस्कृतवार्ताः - नवदेहली।
भारतीयजनतापाटीति-दलस्य वरिष्ठनेता पेमाखण्डुः अद्य अनवरतं तृतीयवारं अरुणाचल प्रदेशस्य मुख्यमन्त्रीपदस्य शपथं गृहीतवान्। राजस्य राजधान्याम् इटानगर्यां आयोजिते समारोहे पेमाखण्डुः इत्यमुना एकादश अन्य-विधायकैः अपि मन्त्रीरूपेण शपथं गृहीतम्। राज्यपालः लेफ्टिनेंट जनरल के. टी. पट नाइकः मुख्यमन्त्रिणे अन्येभ्यः मन्त्रिभ्यः च पदस्य गोपनीयतायाः शपथं प्रतिज्ञापयत् । अत्रावसरे केन्द्रीयो गृहमन्त्री अमित शाहः स्वास्थ्यमन्त्री जेपी नड्डा केन्द्रीयमन्त्री किरेन रिजिजू असम-सिक्किम-राज्ययोः मुख्यमन्त्रिणौ अन्ये च गणमान्याः उपस्थिताः आसन्। वार्ताहरैः सह भाषमाणः खाण्डुमहोदयः अवदत् यत् राज्यस्य विकासाय दलस्य निर्वाचनघोषणापत्रे कृतानि वचनानि पूरयितुं राज्यसर्वकारः कार्यं करिष्यति।

मेधा-प्रोत्साहनयोजनायै 23 जूनपर्यन्तम् आवेदनानि

हिमसंस्कृतवार्ताः - शिमला।
उच्चशिक्षाविभागेन २०२४-२०२५ वित्तीयवर्षस्य शैक्षणिकसत्रस्य २०२३-२०२४ इत्यस्य आधारेण योग्यताप्रोत्साहनयोजनायाः अन्तर्गतं २३ जून २०२४ पर्यन्तं योग्यछात्राणां आवेदनपत्राणि आमन्त्रिताणि सन्ति। उच्चतर-शिक्षानिदेशकः डॉ अमरजीतशर्मा अवदत् यत् प्रदेशस्य एवं प्रदेशस्य बहिः पात्रसंस्थानेभ्यः सीएलएटी/ नीट/ आईआईटी- जेई-एएफएमसी/ एनडीए/ यूपीएससी/ एसएससी/ बैंकिंग/ इन्श्योरेंस/ रेलवे इत्यादीनां प्रतियोगीपरीक्षाणाम् अनुशिक्षणाय एकलक्षरूप्यकाणां वित्तीयसहायता प्रदत्ता भविष्यति। अस्याः योजनायाः अन्तर्गतं योग्यतायाः आधारेण १२ स्तरस्य २८०, स्नातकस्तरस्य १२० अभ्यर्थीनां चयनं भविष्यति इति सः अवदत्। सः अवदत् यत् योजनायाः लाभस्य लाभं प्राप्तुं 12तमाः यावत् इच्छुकाः छात्राः स्वस्य आवेदनपत्रं सम्बन्धितमण्डलस्य उच्चशिक्षायाः उपनिदेशकाय डाकद्वारा वा ईमेलद्वारा वा तथा च स्नातकस्तरस्य छात्राः स्वावेदनं पीडीएफ प्रारूपेण अतिरिक्त वा संयुक्तनिदेशकं, (महाविद्यालयः) इत्यत्र डाकमाध्यमेन ई-मेलमाध्यमेन medha.protsahan@gov.in इत्यत्र २३ जून २०२४ पर्यन्तम् प्रेषयितुं शक्नुवन्ति। तदनन्तरं प्राप्तानि आवेदनानि अमान्यानि भविष्यन्ति। परञ्च एकस्मात् ई-मेलतः एकमेव आवेदनपत्रं स्वीक्रियते इति सः अवदत्। योजनायाः सम्बद्धा अधिकाः सूचनाः हिमाचलप्रदेशस्य उच्चशिक्षानिदेशकस्य जालपुटे www.education.hp.gov.in इत्यत्र उपलभ्यन्ते।

उपनिर्वाचनाय भारतीयजनतादलेन नियुक्ताः प्रभारिणः समन्वयकाः च

हिमसंस्कृतवार्ताः - शिमला।
भाजपादलस्य प्रदेशाध्यक्षेण डॉ. राजीवबिन्दलेन १० जुलाई २०२४ दिनांके आयोज्यमानाय विधानसभा-उपनिर्वाचनाय प्रभारिणः, सहप्रभारिणः, संयोजकाः, सहसंयोजकाः च नियुक्ताः सन्ति। पूर्वमन्त्री तथा विधायकः सुखरामः चौधरी नालागढविधानसभानिर्वाचनक्षेत्रस्य प्रभारी भविष्यति, सहैव संयोजकत्वेन राज्यसभासांसदः प्रदेशमहामंत्री डॉ. सिकंदरकुमारः च भविष्यति। सहप्रभारी पूर्वमन्त्री तथा भाजपाः उपाध्यक्ष डॉ. राजीव सैजलः तथा सहसंयोजकः विधायक भाजपाप्रवक्ता च बलबीरवर्मा भविष्यन्ति।
एवमेव देहराविधानसभानिर्वाचनक्षेत्रस्य प्रभारी पूर्वविधानसभाआध्यक्ष तथा कांगड़ासंसदीयनिर्वाचनक्षेत्रस्य प्रभारी विपिनपरमारः, सहप्रभारी पूर्वमंत्री तथा विधायकः बिक्रमठाकुरः, संयोजकः मुख्यप्रवक्ता तथा विधायकः राकेशजमवालः तथा सहसंयोजकः भाजपा-उपाध्यक्षः विधायकः पवन काजलः च भविष्यति।
एवमेव हमीरपुर-विधानसभाक्षेत्रस्य प्रभारी श्रीनैणादेव्या विधायकः रणधीरशर्मा, सहप्रभारी विधायकः त्रिलोकजमवालः, संयोजकः प्रदेशमहासचिवः बिहारीलालशर्मा एवं सहसंयोजकः विधायकः दिलीपठाकुरः च भविष्यन्ति।

बद्दी-बरोटीवाला-क्षेत्रयोः भूजलस्य कर्करोगजनकविषाक्ततत्त्वानि आईआइटी मण्डी-जम्मू-संस्थानयोः शोधस्य विषये ज्ञातम्

हिमसंस्कृतवार्ताः - कार्यालयीयः प्रतिनिधिः। हिमाचलप्रदेशस्य बद्दी-बरोटीवाला औद्योगिकक्षेत्रयोः भूजले विषाक्ततत्त्वानि सन्ति ये कर्करोगं जनयन्ति। भारतीय-सूचना-प्रौद्योगिकीसंस्थानम् (IIT) मण्डी- जम्मू- इत्यनयोः शोधकर्तृभिः स्वस्य अध्ययने एतत् प्रकाशितम् अस्ति। अत्र जलस्य प्रतिरूपाणां रासायनिकविश्लेषणं शोधकर्तारः कृतवन्तः। अस्य क्षेत्रस्य भूजले प्रदूषितानि रासायनानि सन्ति येन कर्करोगाः इत्यादयः घातकाः रोगाः भवितुम् अर्हन्ति इति ज्ञातम्।
अत्र जले जस्ता, सीसा, कोबाल्ट्, निकेलः, क्रोमियमः इत्येतेषां च मात्राः प्राप्ताः सन्ति। यत् सर्वकारेण निर्धारितस्य सुरक्षितमात्रायाः अपेक्षया बहु अधिकम् अस्ति। एतादृशं दूषितं जलं पिबन् जनाः बहूभिः रोगैः पीडिताः भवन्ति। २०१३ तः २०१८ पर्यन्तं अस्मिन् क्षेत्रे कर्करोगस्य, वृक्करोगस्य च अधिकाः प्रकोपाः अभवन्।
आईआईटी मण्डी-इत्यस्य सिविल- एण्ड-एनवायरनमेंटल- इन्जिनियरिंग- विद्यालयस्य सहाचार्यः (एसोसिएट प्रोफेसर) डॉ. दीपकः स्वामी तथा शोधकर्त्ता उत्सवराजपूतः इत्यनेन सह आईआईटी-जम्मू सिविल-इन्जिनियरिंगविभागस्य सहायकाचार्यः डॉ. नितिन जोशी इत्यनेन सह शोधपत्रं प्रकाशितम् अस्ति। शोधपत्रं प्रतिष्ठितपत्रिकायां साइंस ऑफ द टोटल एनवायरनमेण्ट इत्यस्मिन् प्रकाशितम् अस्ति। प्रो. डॉ. स्वामी अवदत् यत् दूषितं भूजलं पिबन् स्वास्थ्यस्य हानिः भवितुम् अर्हति। उद्योगेभ्यः निर्गतजले जस्ता, सीसा, कोबाल्ट्, बेरियम इत्यादीनां धातुनां उपस्थितिः संकटपूर्णा भवति, यत् औद्योगिकस्रोतेभ्यः आगच्छति । व्यस्केभ्यः सर्वाधिकं संकटं कर्करोगः अस्ति, यः मुख्यतया निकेल, क्रोमियम इत्यादीनां औद्योगिकधातुनां कारणेन भवति ।

उद्योगेभ्यः प्रदूषितं जलं स्वास्थ्याय संकटः - डॉ. दीपकस्वामी

प्राध्यापकः डॉ. दीपकस्वामी उक्तवान् यत् दूषितं भूजलस्य सेवनेन स्वास्थ्यस्य महती हानिः भवितुम् अर्हति। औद्योगिकस्रोतेभ्यः सयन्त्रेभ्यः च निर्गतजले जस्ता, सीसा, कोबाल्ट्, बेरियम इत्यादीनां धातुनां उपस्थितिः अपि भयङ्करा इति उक्तवान्। व्यस्केभ्यः सर्वाधिकं संकटं कर्करोगः अस्ति, यः मुख्यतया निकेल, क्रोमियम इत्यादीनां औद्योगिकधातुनां कारणेन भवति। डॉ. दीपकस्वामी इत्यनेन उक्तं यत् तस्य निर्देशनेन शोधकर्तृणां समूहः प्राकृतिकविश्लेषणद्वारा आधुनिकप्रक्रियायाः आविष्कारं कर्तुं प्रयतते, येन औद्योगिक-एककेभ्यः प्रदूषितजलस्य भूजलं प्राप्तुं पूर्वं निर्गतस्य प्रदूषितजलस्य प्रभावः न्यूनीकर्तुं शक्यते। अस्य प्रयासस्य कृते उद्योगिनः, सर्वकारः च आवश्यकाः सुविधाः प्रदास्यन्ति इति सः आशान्वितः अस्ति

जलस्य स्वच्छतायां अधिकं ध्यानं दातव्यं भविष्यति : डॉ. नितिनः जोशी

आईआईटी जम्मू-इत्यस्य सिविल-इञ्जिनीयरिङ्ग- विभागस्य सहायक-आचार्यः डॉ. नितिन-जोशी इत्यनेन अस्य शोधस्य उद्देश्यस्य विषये उक्तं यत् बद्दी- बरोटीवाला-जलस्य अन्वेषणेन ज्ञातं यत् अस्मिन् अतीव संकटयुताः धातवः प्राप्ताः येन कर्करोगाः इत्यादयः गम्भीराः रोगाः उत्पद्यन्ते। यतः प्रदूषितभूजलस्य शोधनं अतीव जटिलं महत् च प्रक्रिया अस्ति। एतादृशे सति प्रदूषितजलस्य स्वच्छतायाः प्रौद्योगिक्याः उन्नतिं कर्तुं महती आवश्यकता वर्तते।

काङ्ग्रेसेन उपनिर्वाचनाय प्रभारिणः नियुक्ताः

हिमसंस्कृतवार्ताः -शिमला ।
हिमाचलप्रदेशकाङ्ग्रेससमितेः महासचिवः रजनीशकिमटा इत्यनेन उक्तं यत् आगामिविधानसभा उपनिर्वाचनार्थं काङ्ग्रेसपक्षः पूर्णतया सज्जः अस्ति, एकतापूर्वकं धनशक्तेः सम्मुखीकरणं करिष्यति। सः अवदत् यत् काङ्ग्रेसपक्षेण देहराविधानसभासनस्य उपनिर्वाचनार्थं कृषिमन्त्री चौधरीचन्द्रकुमारः, नालागढविधानसभासनार्थं शिक्षामन्त्री रोहितठाकुरः, हमीरपुरविधानसभासनार्थं तकनीकीशिक्षामन्त्री राजेशधर्माणी च नियुक्ताः सन्ति।

सः अवदत् यत् सद्यैव विधानसभा-उपनिर्वाचने काङ्ग्रेस-पक्षेण चत्वारि आसनानि प्राप्तानि, येन हिमाचल-प्रदेशस्य जनाः काङ्ग्रेस-सर्वकारस्य नीतिभिः, कार्यक्रमैः, नेतृत्वेन च प्रसन्नाः सन्ति, मतदातारः भाजपायाः अश्वव्यापार-राजनीतिं च नाङ्गीकृतवन्तः इति प्रमाणम् अस्ति । सः अवदत् यत् आगामिषु विधानसभा-त्रयेषु उपनिर्वाचनेषु काङ्ग्रेस-दलम् एकीकृत्य भाजपायाः अनैतिक-चरणस्य सम्मुखीभवति, त्रिषु आसनेषु विजयध्वजं च उत्थापयिष्यति।

मुख्यमंत्रिणः हस्तक्षेपानन्तरं मन्त्रिणौ गोमा, धर्माणी च सर्वकारीयावासौ प्राप्तवन्तौ

हिमसंस्कृतवार्ताः - शिमला।
मुख्यमन्त्रिणः सुखविन्दरसिंहसुक्खोः हस्तक्षेपानन्तरं आयुषमन्त्री यादविन्दरगोमा, नगरविकासमन्त्री राजेशः धर्माणी च सर्वकारीयावासौ प्राप्णवन्तौ। विधानसभाध्यक्षः कुलदीपसिंहपठानिया स्वनिवासं गमिष्यति। तस्य भवनं यादवेन्द्रगोमावर्याय दत्तम् अस्ति। पूर्वं मुख्यमन्त्रिणः सुखविन्दरसिंहसुक्खोः मुख्यसचिवस्य आवासः राजेश धर्माणी इत्यस्मै दत्तम् अस्ति। भरतखेड़ा प्रतिनियुक्त्यां दिल्लीं गतः अस्ति।
वस्तुतः सार्धपञ्चमासान् यावत् मन्त्रिभ्यां आवासाः न आवंटिताः आसन् । मुख्यमन्त्रिणः सम्मुखे विषयः आगतः ततः परं एतत् आवंटनं कृतम् अस्ति। गोमायाः आवंटितगृहे पुनर्स्थापनकार्यं प्रचलति इति कथ्यते। एतादृशे सति तान् स्थानान्तरयितुं मासः यावत् समयः भवितुं शक्नोति । गोमा, धर्माणी च ११ जनवरी दिनाङ्के मन्त्रीरूपेण शपथं कृतवन्तौ। तदनन्तरं सर्वकारीयमन्त्रिणां कृते अभिप्रेतानि गृहाणि तेभ्यः अद्यापि न आवंटितानि आसन् । वस्तुतः मन्त्रिमण्डलानाम् आवासाः सीपीएस इत्यादिभ्यः आवंटिताः सन्ति। उल्लेखनीयं यत् मुख्यमंत्री-महोदयेन काङ्गड़ा-बिलासपुर-जनपदयोः समन्वयं निर्वाहयितुम् मन्त्रिपदानि दत्तानि सन्ति। मन्त्रिणां कृते सर्वकारेण १२ गृहाणि निर्मिताणि, एतयोः मन्त्रिणः विहाय अन्ये सर्वे मन्त्रिणः तेषु एव निवसन्ति । सम्प्रति विधानसभाद्वारा आवंटितानां विधायकानां कक्षेषु मन्त्रिद्वयं निवसति।

शोधकार्ये प्राथमिकस्रोतांसि एव प्राथमिकतया ग्रहीतव्यानि- डॉ. कमल के. प्यासा

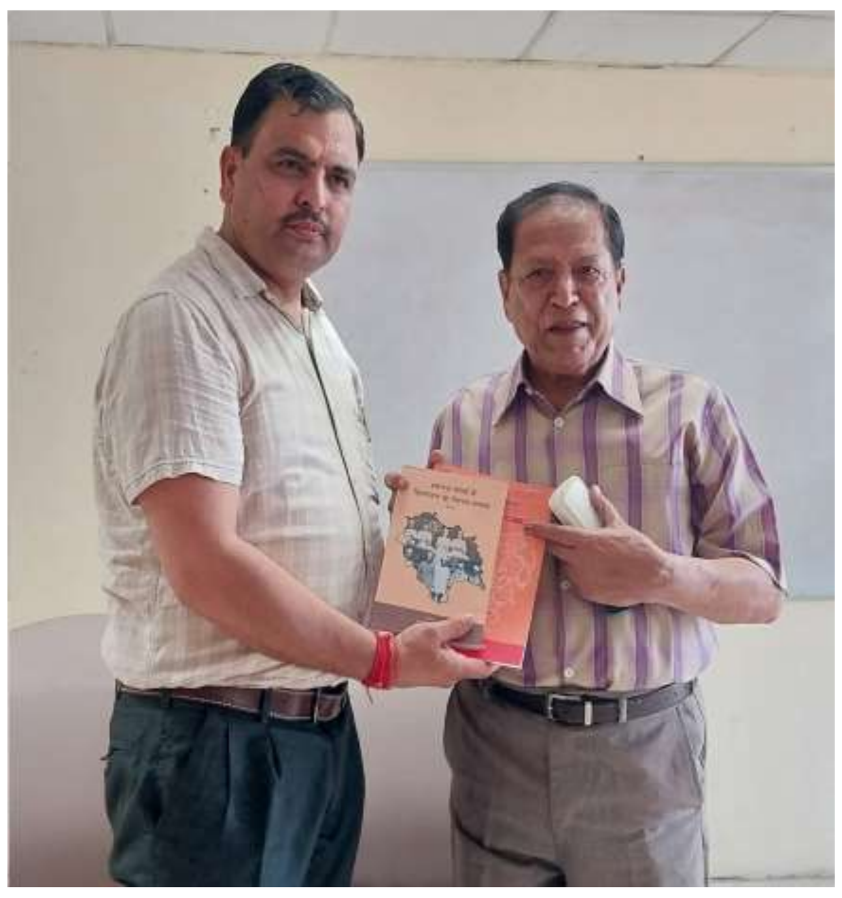

डॉ. राकेश शर्मा
हिमसंस्कृतवार्ताः- मंडी १४ जून । सरदारपटेलविश्वविद्यालयस्य इतिहासविभागे शोधसंवादकार्यक्रमस्य द्वितीये उपक्रमे प्रसिद्ध- इतिहासकारः, साहित्यकारः, लेखकश्च डॉ. कमल के. प्यासा मुख्यवक्तारूपेण उपस्थितः आसीत्। कार्यक्रमसंयोजकः, सहायक- आचार्यः डॉ. राकेशकुमारशर्मा संवादकर्तृरूपेण कार्यक्रमस्य संचालनमकरोत्। कार्यक्रमस्य संदर्भे आचार्यः ललितकुमार अवस्थी, कुलपतिः सरदारपटेल- विश्वविद्यालय मंडी अवदत् यत् शोधसंवादसदृशैः कार्यक्रमैः न केवलं छात्रेभ्यो शोधसम्बन्धितं नवीनज्ञानं प्राप्यते अपि तु शोधायापि नवीनदिशा मिलति। मुख्यवक्तृरूपेण डॉ. कमल के. प्यासा अवदत् यत् छात्राः शोधार्थं प्राथमिकस्रोतेषु एव बलं दद्युः येन नवीनतमशोधः समाजस्य सम्मुखं आगच्छेत्। डॉ. राकेश कुमार शर्मा अवदत् यत् मुख्यवक्त्रा सह विधार्थिभिः स्वशोधविषयेन सम्बन्धिता चर्चा कृता। तेनोक्तं यत् मुख्यवक्ता कमलाहदुर्गस्योपरि पुनीत भारत्याः, नागर शैल्यां जितेनस्य, मंडीशिक्षायां हिमांशोः, चौकी परोलस्य गृहेषु गीतायाः, प्रीतेश्च, कांडापत्तने तनुजायाः, मन्दिराणां स्थापत्यकलायां रोहितस्य, रानी ललिता कुमारी इत्यस्यायां ललितस्य, शोभारामे कर्मा इत्यस्य, मंड्याः स्रोतेषु रवीनाया विनोदस्य च प्रश्नेषु अपि समाधानं दत्तवान्। कार्यक्रमे हर्षितः, अभिषेकः, नीतिका, ममता, विशालः, शोधार्थी विनोदः सुरेखा च उपस्थिताः आसन्।

अद्य विश्व-रक्तदान-दिवसः अस्ति अयं दिवसः रक्तदातृणां जागरूकतायै मान्यते

हिमसंस्कृतवार्ताः- डॉ. नरेन्द्रराणा

अद्य विश्व-रक्तदाता-दिवसः। अयं दिवसः रक्तदातृणां जागरूकतायै मान्यते। रक्तस्य, रक्त- उत्पादानां सुरक्षितस्य विश्वसनीयस्य च आपूर्तेः आवश्यकता सम्पूर्णविश्वे अस्ति। स्वयंसेवकदातृणां, सुलभतया सुलभरक्तकोषानां, प्रशिक्षितव्यावसायिकानां च कारणेन गुणवत्तापूर्णरक्तस्य आपूर्तिः पूर्वस्मात् अपेक्षया अधिका सुलभा अस्ति। एकस्य जागरूकता-अभियानस्य भागत्वेन विश्व- रक्तदाता- दिवसः रक्त- आपूर्ति- रक्षणाय स्वैच्छिकदानस्य महत्त्वं बोधयति। सुरक्षितं रक्तप्रदानार्थं नवाचारप्रदर्शनसहितं (स्क्रीनिंगप्रोटोकॉल) स्वैच्छिकं अवैतनिकदानं अत्यावश्यकम् अस्ति। रक्तं रक्त-उत्पादाः च नियोजित- आपातकालीन- उपचारयोः समर्थनं कुर्वन्ति। आपदासु स्वैच्छिकदातारः एकस्याः आवश्यकतायाः पूर्तये पदाभिमुखीभवन्ति। दातारः ५६ दिवसेषु यावत्वारं सम्पूर्णरक्तं ददति। प्लेटलेटदानं प्रत्येकं ७ दिवसेषु दातुं शक्यते परन्तु प्रतिवर्षं २४ योगदानं यावत् सीमितम् अस्ति।

कर्मचारिणां संस्कृतप्रशिक्षणं सप्तमे दिने अपि अनुवर्तमानम् प्रतिदिनम् कुलपतिः कर्मचारीणां सह उपविष्टः भवति

हिमसंस्कृतवार्ताः दरभङ्गा। राघव नाथ झा १४ जून। संस्कृत विश्वविद्यालयस्य कर्मिणः अल्पकालेनैव सरलतया संस्कृतं वक्तुं समर्थाः भविष्यन्ति। मुख्यालयस्य दरबार हॉलमध्ये तेभ्यः प्रतिदिनं द्वौ घण्टौ संस्कृते प्रशिक्षणं दीयते। गुरुवासरे अपि सप्तमे दिने प्रशिक्षणं अनुवर्तितम्। कर्मचारीणः इदानीं एकमेकं संस्कृतेन किंचित्-किंचित् वदन्ति स्म। अद्यत्वे प्रशिक्षणे तेषां अग्रतः, पुरतः, पृष्ठतः, इतः, ततः, यत्र, तत्र इत्यादीनां पाठ्य बिन्दूनां अभ्यासः कृतः। प्रवक्त्रा निशिकान्तेन उक्तं यत् अस्य प्रशिक्षणकार्यक्रमस्य कुलपति प्रोफेसर लक्ष्मीनिवासः पाण्डेय महोदयः अतिगम्भीरतया साकं व्यवहारं कुर्वन्ति। तस्य कारणं यत् स्वीयं व्यस्तत्वं अपि अवहाय सः प्रतिदिनं प्रायः द्वौ घण्टौ यावत् प्रशिक्षणकाले कर्मचारीणां मध्ये उपविष्टः भवति स्म तथा आवश्यककाले प्रशिक्षकान् कर्मिणश्च परिष्करणीयां सलाहाम् अपि ददाति स्म। तत्र प्रशिक्षणप्रमुखः बिहारदेवनिरञ्जनः दीक्षितः अद्य कर्मचारीणां सरलसुगम्येन प्रकारेण संस्कृतं वक्तुं शिक्षयामास। सः तेषां बहूनि पौराणिकाः आधुनिकाः च उपाया अवेदयत् येन आत्मसात्कृत्य कर्मचारीणः मानसिकभारं विना सरलतया संस्कृतं वदन्ति स्म।

उल्लेखनीयं यत् डॉ. रामसेवक झस्य संयोजकत्वे आयोजिते अस्मिन् कार्यक्रमे कर्मचारीणां सह डीन डॉ. शिवलोचन झः, सीसीडीसी डॉ. दिनेश झः, शिक्षाशास्त्रनिदेशकः डॉ. घनश्याम मिश्रः, कुलानुशासकः डॉ. पुरेन्द्र वारिकः, उपकुलसचिवः डॉ. सुनील कुमार झः, विकासपदाधिकारी डॉ. पवनकुमार झः सह अन्ये पदाधिकारीणः अपि उपस्थिताः भवन्ति स्म।

पहाड़ी गल्लां
जिंदगियां री कताब

जिंदगिया री कताबा रे बरके तांजे मैं लगया बदलने
कोई बरका नी मिलया सैजे था खाली
कुसी बरके च बालां री सफेदी नज़र आई
कुसी च जुल्फां दिसियां काल़ी
पगड़ी कुसी बरके पर नज़र आई कुल्ले वाल़ी
कुसी बरके च दिसी मुंहा पर लाली
गाहण पांदे नज़र आये ख्वाड़े कड़याठिया ने छेड़ा देंदे
नज़र आई सै मंजरियाँ कने धाना री पराली
बचपन नज़र आया कच्चे अंगना च खेलदा
खेतां रिया मिट्टिया च रूहड़दा पौन्दा कने मरेहलदा
बौड़ीया रिया बीनणी पर नज़र आये बौहत सारे पैहथु
कोई नाहया करदा अंदर कोई बाहर डंड पेलदा
बल़दां रियाँ घंटियाँ री वाज दूरा ते सुणदी आई
हल़ जुंगड़ा प्रैंठ छिक्कड़ी सब दिस्से गोहडा अंदर
मेहंटली मधाणी बी नज़र आई बौहड़ी इक्की कुणियाँ
बिलंग दिस्सी खिंदां ने भरीरि ओबरे अंदर
मैड़े झुटदे कोई पिहकां पहनदे नज़र आए
कोई फाटा भेडां बकरियां चारदे दिस्से
ब्युए पर बैठिरे दिस्से चार पंज सयाणे
सुणाया करदे थे काहणियां कने किस्से
ब्याह री आईयाँ नज़र कुछ तसवीरां
दिसया नचदा गांदा सारा परिवार
कुछ एहड़े चेहरे बी नज़र आये हसदे ख़िड़खिडांदे
तिन्हांरा जे हुण नी हुणा कदी बी दीदार
दूर दिसदा पुराना जेया इक कक्खां रा टपरू
नज़र आये खेलदे अंगणा च कट्ठे सारे बहण भाई
अम्मा नज़र आई संगाह पर चढ़िरी कंधा मिट्टी लान्दी
थकी गई बालो मुई तसला मिट्टिया रा पकड़ाई
हुण नौकरिया लगे थे हुण रिटायरमेंट गई आई
काहलू ब्याह होया बच्चे हुए काहलू जवान गए होई
कला तक थे जवान अज असें बी हुई गए बुड्ढे
कुर्सिया जो सलाम करदे कुर्सी गई तां पुछदा नी कोई

रवींद्र कुमार शर्मा
घुमारवीं
जिला बिलासपुर हि प्र

धारावाहिकं गीताप्रश्नोत्तरम्- ६४

अर्जुनः- यद्यपि तपोवेदाध्ययनादिभिः न कैरपि साधनैः भवान् द्रष्टुं शक्यः, तथापि अतीव प्रियताकारणतः भवान् मां प्रति तद्भवदीयं विश्वरूपं प्रदर्शितवान्, ततः नितराम् अनुगृहीतोऽस्मि भगवन्! परन्तु प्रभो ! तव इदं घोररूपम् अवलोक्य अहम् इदानीं भृशं बिभेमि, किं कुर्यां भगवन् ?

श्रीकृष्णः - तात ! मामकीनम् ईदृशं घोररूपं दृष्ट्वा त्वं भयं मा कुरु, विमूढतामपि मा गच्छ । इदानीं त्वं भयरहितः भव, प्रसन्नमनाः च भव, मम तदेव सौम्यरूपं सहर्षं पुनः पश्य ।

धृतराष्ट्रः - सञ्जय ! एतदुक्त्वा भगवान् अर्जुनाय कीदृशं रूपम् अदर्शयत् ?

सञ्जयः - एवमुक्त्वा भगवान् वासुदेवः अर्जुनाय स्वकीयं चतुर्भुजरूपम् अदर्शयत् । ततः पुनः सौम्यः मानुषरूपः भूत्वा भयेन व्याकुलम् अर्जुनम् आश्वासितवान् ।

श्रीकृष्णः - अर्जुन ! त्वम् इदानीं भयमुक्तः सञ्जातः किम् ?

अर्जुनः - आं, भगवन् ! त्वदीयम् इदं सौम्यं मानुषरूपं वीक्ष्य इदानीमहं स्थिरचित्तः सञ्जातोऽस्मि, स्वकीयां प्राक्तनीं मनस्स्थितिं च लब्धवान् अस्मि ।

श्रीकृष्णः - अर्जुन ! त्वया मदीयं यत् रूपं इतः पूर्वं सहजतया दृष्टं तत् अत्यन्तं दुर्लभमस्ति । इन्द्रादिदेवाः अपि एतत् रूपं द्रष्टुम् सदैव कामयन्ते । यथा अहं त्वया दृष्टः, तथा वेदैः, तपोभिः, दानैः, यज्ञैः च न कदापि द्रष्टुं शक्यः ।

अर्जुनः - तर्हि भगवन् ! केन उपायेन त्वं दृश्यसे ?

श्रीकृष्णः - हे धनञ्जय अर्जुन ! एवंविधः चतुर्भुजरूपः अहम् अनन्यभक्त्या एव द्रष्टुं शक्यः । न केवलं दर्शनमात्रम्, अपितु तत्त्वेन ज्ञातुं, प्राप्तुं चापि शक्ये अहम् अनन्यभक्तैः ।

अर्जुनः - सा अनन्या भक्ति कीदृशी वर्तते, कथं चेयं प्राप्यते, भगवन् ?

श्रीकृष्णः - हे पार्थ ! यः मत्प्रसादार्थं कर्माणि आचरति, मत्परायणः भवति, मद्भक्तः भवति, विषयासक्तिरहितः भवति, सर्वभूतेषु निर्वैरः च भवति, तस्य एतादृशी भक्तिः अनन्यभक्तिः आख्यायते । एतादृशः भक्तः परिणामे मामेव प्राप्नोति इति । (११/४९-५५)

इति श्रीमद्भगवद्गीतामूलग्रन्थम् आधारीकृत्य सज्जीकृते गीताप्रश्नोत्तरेऽस्मिन् विश्वरूपदर्शनयोगः नाम एकादशोध्यायः सम्पूर्णः। श्रीकृष्णार्पणमस्तु ! (अनुवर्तिष्यते)

✍असमप्रदेशीयः विज्ञानशिक्षकः, नारदोपाध्यायः